

Remissvar

Datum för beslut
2026-05-12

Beteckning
GD-beslut 32/2026
Dnr SBU 2026/235
Er beteckning
Dnr U2025/02279

Till
Utbildningsdepartementet

Remissvar för En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113)

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har valt att lämna synpunkter på ett antal specifika förslag med bäring på myndighetens uppdrag. SBU börjar med att sammanfatta myndighetens synpunkter för att därefter beskriva dem i sin helhet.

Sammanfattning av SBU:s ställningstaganden

SBU tillstyrker i huvudsak utredningens inriktning att stärka elevhälsans uppdrag och tillgänglighet, men lämnar flera viktiga tillägg.

SBU vill särskilt framhålla att:

- Gruppbase insatser med sammanvägt vetenskapligt stöd bör ges en tydligare roll i elevhälsans arbete.
- Förslag om bemanning och tillgänglighet bör i högre grad utgå från kunskap om vilka insatser och arbetssätt som ger effekt, inte enbart från tillgång till relevanta professioner.
- Hälsobesök och hälsosamtal på individnivå och insatser på gruppnivå bör ses som komplement till varandra – där båda behövs och är viktiga.
- Det finns en risk att ökat fokus på individriktade vårdinsatser tränger undan förebyggande insatser.
- Reformerna bör följas upp och utvärderas med fokus på effekter för elevers hälsa och lärande.

SBU betonar sammantaget vikten av att utvecklingen av elevhälsan sker med fokus på vad som fungerar, och att ansvar för kunskapssammanställning och uppföljning tydliggörs.

Ställningstaganden från SBU i sin helhet

Förslag 6.1 Förtydligande av elevhälsans syfte och uppdrag

SBU:s ställningstagande: SBU tillstyrker förslaget, med vissa invändningar som specificeras nedan.

SBU:s skäl till ställningstagandet: Ett tydligare uppdrag kan bidra till ökad likvärdighet och bättre förutsättningar för ett förebyggande arbete. SBU anser dock att det bör tydliggöras att föreskrifter, vägledningar och stöd från berörda myndigheter ska utgå från bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap, där sådan finns.

SBU vill särskilt betona betydelsen av evidensbaserade gruppbaserade insatser, såsom exempelvis program för social och emotionell träning (SEL), som i sammanvägd forskning visat positiva effekter på psykisk hälsa och skolprestationer.¹ Dessa insatser genomförs ofta på universell nivå och kan bidra till både förbättrad hälsa och lärandemiljö. SBU bedömer att sådana insatser inte tillräckligt beaktas i utredningen och att elevhälsans roll i detta arbete behöver tydliggöras. SBU vill även framhålla behovet av att tydliggöra ansvar för att ta fram och sammanställa kunskap om effektiva skolbaserade insatser.

Förslag Stärkt tillgång till elevhälsans professioner

SBU:s ställningstagande: SBU tillstyrker förslaget med följande tillägg.

SBU:s skäl till ställningstagandet: SBU bedömer att det saknas en tydlig koppling mellan föreslagen bemanning och tillgänglighet och vilka insatser som är effektiva för att främja elevers hälsa och lärande.

Ökad tillgång till elevhälsans professioner kan förbättra möjligheterna till stöd, men säkerställer i sig inte önskade effekter. SBU vill framhålla att bemanning och organisering i högre grad bör utgå från kunskap om vilka insatser och arbetssätt som ger positiva utfall, och inte enbart från tillgång till professioner eller närvaro i skolans lokaler.

SBU anser att det är centralt att elevhälsans arbete utgår från vetenskap och beprövad erfarenhet, där sådan finns, och att fokus ligger på vilka insatser som genomförs och deras kvalitet. Det är angeläget att olika modeller för organisering, bemanning och tillgänglighet följs upp och utvärderas med avseende på effektivitet.

¹ www.sbu.se/350 samt www.sbu.se/373

Förslag 6.6 Utökade hälsobesök och hälsosamtal

SBU:s ställningstagande: SBU varken tillstyrker eller avstyrker förslaget.

SBU:s skäl till ställningstagandet: Strukturerade hälsobesök och hälsosamtal kan bidra till tidig upptäckt av ohälsa. SBU vill framhålla att dessa insatser bör ses som ett komplement till insatser på gruppnivå och att de inte bör ersätta sådana arbetssätt.

Många insatser med dokumenterad effekt för att främja psykisk hälsa är utformade för att genomföras inom ramen för undervisningen och i grupp, och dessa bör inte ersättas av individriktade insatser. Elevhälsan skulle kunna bidra till att sådana, effektiva, insatser används i högre utsträckning. Det är angeläget att det utvecklas kunskapsstöd för dessa insatser och att insatserna följs upp systematiskt.

Förslag 6.7 Förstärkta möjligheter för insatser vid lättare fysiska och psykiska vårdbehov

SBU:s ställningstagande: SBU varken tillstyrker eller avstyrker förslaget.

SBU:s skäl till ställningstagandet: Förslaget kan förbättra tillgängligheten till stöd, men SBU vill uppmärksamma risken att ökat fokus på individriktade insatser kan leda till att universella hälsofrämjande och förebyggande insatser prioriteras ned.

SBU vill betona vikten av att insatser på olika nivåer – universell, selektiv och indikerad – balanseras och baseras på bästa tillgängliga kunskap. Det är också angeläget att de insatser som ges inom elevhälsan har vetenskapligt stöd och systematiskt följs upp.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Britta Björkholm. Maral Jolstedt, projektledare, har varit föredragande.